

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

Με τον Χριστό αλλά και με τις Εικόνες του επί της
γης, τους Ανθρώπους

Ιερά Μητρόπολις

Καισαριανής, Βύρωνος

& Υμηττού

Ιερός Καθεδρικός Ναός

Αγίας Τριάδος Βύρωνος

ΤΟ ΨΗΦΙΑΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΤΗΣ ΕΝΟΡΙΑΚΗΣ ΜΑΣ ΖΩΗΣ

ΤΕΥΧΟΣ 1

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ-ΜΑΡΤΙΟΣ 2014

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

Με τον Χριστό αλλά και με τις
Εικόνες Του
επί της γης, τους ανθρώπους

ΕΝΟΡΙΑΚΟ ΨΗΦΙΑΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ ΒΥΡΩΝΟΣ &
ΥΜΗΤΤΟΥ

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ:

Ιερός Κλητρικός Ναός

Αγίας Τριάδος Βύρωνος

ΚΟΥΤΣΑΣ 1 & ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΛΙΕΡΗ,
161 31 ΒΥΡΩΝΑΣ,

Τηλ. 210 7660 859

fax: 213 0291680

www.agiatriadavyrona.gr

e-mail: agia_triada@hotmail.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ-ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ &
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ:
Αιδες. Πρωτοπρεσβύτερος
Στέφανος Κωστόπουλος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τρείς Ιεράρχες σοφοί και επιστήμονες κατά Θεόν..2
Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καισαριανής,
Βύρωνος και Υμηττού κ.κ. Δανιήλ.

Η Υπαπαντή του Χριστού.....7
(†)Αντωνίου Bloom.

Πνευματικά Μηνύματα του Τριωδίου.....13
Του Λάμπρου Σκόντζου, Θεολόγου-Καθηγητού

Η Θεία Λειτουργία των Προηγιασμένων Τιμών
Δώρων.....20
Του Ιωάννου Φουντούλη

ΧΑΙΡΕ ΝΥΜΦΗ ΑΝΥΜΦΕΤΕ. Πως δημιουργήθηκε ο
Ακάθιστος Ύμνος;.....27
Του Ιωάννου Φουντούλη

Πρόγραμμα Ιερών Ακολουθιών για το Μήνα
Μάρτιο.....34

Τρείς Ιεράρχες σοφοί και επιστήμονες κατά Θεόν.

Του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καισαριανής, Βύρωνος και Υμηττού **κ.κ. Δανιήλ.**

«Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δεῖξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραϋτητι σοφίας » (Ἰακώβου γ'13) Δηλαδή : «Ὁποῖος ἀπὸ σᾶς ἰσχυρίζεται πὼς εἶναι σοφὸς καὶ συνετός, ἅς δείξει τὰ ἔργα τῆς καλῆς του διαγωγῆς μέ τὸν ἥρεμο τρόπο τῆς ἀληθινῆς σοφίας».

Ἐπίκαιρος καὶ κατάλληλος ἀκούεται ὁ λόγος τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου στὴν ἀγομένη σήμερα σεβασμία καὶ λαμπρὴ πανήγυρη τῶν ἁγίων Πατέρων μας Τριῶν Ἱεραρχῶν Βασιλείου τοῦ μεγάλου, ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας τῆς Καππαδοκίας († 329-379 μ.Χ.), Γρηγορίου τοῦ θεολόγου τοῦ Ναζιανζηνοῦ, († 329-389 μ.Χ.) καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου († 344-407 μ.Χ.), ἀρχιεπισκόπων Κωνσταντινουπόλεως.

Ὁ θεόπνευστος ἀπόστολος μᾶς διδάσκει, ὅτι ὅποιος ἰσχυρίζεται, ὅτι εἶναι σοφὸς καὶ ἐπιστήμονας ὀφείλει νὰ δείξει τὰ ἔργα τῆς καλῆς διαγωγῆς του μέ τὴν ἡρεμία τῆς ἀληθινῆς σοφίας του.

Ἀπὸ τὴν ἀποστολική αὐτὴ γνώμη προκύπτουν τὰ ἐξῆς συμπεράσματα: α'Ὁ σοφὸς ἐπιβεβαιώνει μέ τὴν διαγωγή του, μέ τὴν συμπεριφορά του τὴν μόρφωση καὶ τὴν καλλιέργεια τοῦ χαρακτήρα του.

Ίδου λοιπόν ὅτι οἱ ἅγιοι Τρεῖς Ἱεράρχες μέ τό ἥθος πού τό εἶχαν διαμορφώσει μέ τίς ἀρχές καί τούς κανόνες τῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας ἐπιβεβαίωσαν τήν σοφία τους, ἔλαμψαν μέ τήν πνευματικότητά τους ὡς ἀστέρες ὁλόφωτοι ὄχι μόνο στήν ἐποχή τους καί στούς πιστούς πού ἐποίμαναν «μετ' ἐπιστήμης» (Γρηγορίου Θεολόγου, Ἀπολογητικός τῆς εἰς τόν Πόντον φυγῆς ἔνεκεν, PG 35, 513), ἀλλά σ' ὅλους τούς πιστούς ὅλων τῶν ἐποχῶν.

Αὐτός ὁ κανόνας ἐλέγχει ὅλους ἐκείνους πού ἐνδύουν τήν ἀπανθρωπιά τους μέ τό ἔνδυμα τῆς σοφίας, τήν σκληρότητα πρός τούς ἀνίσχυρους μέ τό ἔνδυμα τῆς δικαιοσύνης, τήν ἀπληστία τους στήν συγκέντρωση τοῦ πλούτου μέ τό ἔνδυμα τῆς προόδου, τήν τυραννία τῶν ἀδυνάτων μέ τό ἔνδυμα τῆς εὐεργεσίας, τήν ἀνηθικότητα τους μέ τό ἔνδυμα τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ.

Οἱ ἅγιοι Πατέρες μας λαβόντες τό χάρισμα τῆς θεολογίας διατύπωσαν μέ ἀκρίβεια τήν διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας γιά τό μυστήριο τοῦ Θεοῦ, ἐρμηνεύοντας ἀπλανῶς ἐν ἀγίῳ Πνεύματι τήν ἀγία Γραφή. Ἀποδείχθηκαν σοφοί ἐπειδή γνώρισαν τόν ἀληθινό Θεό καί μίλησαν γι' Αὐτόν.

Ὡς κατ' ἐξοχήν σοφοί ἀποδείχθηκαν ἔμπειροι στήν τέχνη τοῦ εὖ ζῆν δηλαδή τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Ἔρριψαν στόν κόσμο πού τούς περιέβαλε ἕνα καθαρό καί χωρίς ψευδαισθήσεις βλέμμα. Στηλίτευσαν τά πάθη τῶν ἀνθρώπων καί ἀγωνίσθηκαν γιά νά καθαρίσουν τήν ψυχή τῶν ἀνθρώπων ἀπ' αὐτά καί νά τήν στολίσουν μέ ἀρετές. Γνώριζαν τί κρύβει ἡ ἀνθρώπινη καρδιά, τί εἶναι γι' αὐτή χαρά ἢ λύπη. Δέν παρέμειναν ὅμως σ' αὐτό τό ρόλο τῶν παρατηρητῶν.

Γεννημένοι διδάσκαλοι χάραξαν κανόνες γιά τούς μαθητές τους : γιά νά ζοῦν μέ σύνεση, μέ μετριοπάθεια στίς ἐπιθυμίες, μέ ἐργασία, μέ ταπεινοφροσύνη, μέ σεμνότητα, μέ ἐντιμότητα γλώσσης (δηλαδή νά λέγουν τήν ἀλήθεια).

Ὅλη ἡ ἠθική τοῦ Δεκαλόγου συμπεριλήφθηκε στίς πρακτικές συμβουλές τους. Ἀναγνωρίσθηκαν ὡς ἀναμορφωτές τῆς κοινωνίας μέ τίς παραινήσεις τους γιά τήν ἐλεημοσύνη καί τό σφοδρό ἔλεγχο τῆς πλεονεξίας, γιά τόν σεβασμό στήν δικαιοσύνη καί τήν ἀγάπη γιά τούς φτωχοῦς.

* * * * *

β' Ἡ ἀληθινὴ σοφία ἐκδηλώνεται μέ ἡρεμία καί πραότητα. Ἡ βιαιότητα, ἡ ἐπιθετικότητα, ἡ ἐριστικότητα δέν χαρακτηρίζουν τοὺς πραγματικούς σοφούς.

Οἱ ἅγιοι Πατέρες μας ἂν καί πολεμήθηκαν ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ἐχθροὺς τους ὑπέμειναν μέ καρτερικότητα τοὺς διώκτες τους, ἀκόμη καί ὅταν ὀδηγοῦνταν στὴν ἐξορία, ἀγωνιζόμενοι νά προφυλάξουν τὴν Ἐκκλησία ἀπὸ ταραχές καί διαμάχες.

Στὴν ἐποχὴ μας οἱ λεγόμενοι σοφοί σύμφωνα μέ τὴν ἀντίληψη τοῦ κόσμου καταπανουργεῦνται κατὰ τῶν λαῶν καί πολιτῶν καί ἐπιδιώκουν νά ἐπιβληθοῦν μέ τὴν βία καί τὴν τυραννία, τὸν ἐντυπωσιασμό καί τὴν πλάνη.

Ἡ σοφία αὐτοῦ τοῦ κόσμου παραφρόνησε, ἐπειδὴ περιφρόνησε τὸν ἀληθινὸ Θεό, ἀπέρριψε τὸ θέλημα Του καί ἀπομακρύνθηκε ἀπ' Αὐτόν. Ἐφθασε στό ἀπόγειο τῆς μωρίας της, ὅταν οἱ ἄνθρωποι «τὸν Κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν» (Πρὸς Κορινθίους Α' β' 8).

Γι' αὐτὸ ὁ Θεὸς κατεδίκασε αὐτὴ τὴν σοφία. Ἔτσι οἱ ἄνθρωποι ἐνῶ ἰσχυρίσθηκαν, ὅτι εἶναι σοφοί ἀποδείχθηκαν μωροί καί τυφλοί. Γι' αὐτὸ προσκύνησαν τὰ εἰδωλα ὡς Θεό καί βυθίστηκαν στὴν πιὸ αἰσχρὴ καί ἀποκρουστικὴ ἀνηθικότητα.

* * * * *

γ' Ἡ ἐποχὴ μας καί οἱ νέοι μας ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ ἀληθινούς σοφούς πού θά ἀπαντήσουν στὰ ὑπαρξιακὰ ἐρωτήματά τους, θά δώσουν νόημα στὴ ζωὴ τους,

θά τούς ὀδηγήσουν στήν καταξίωση καί στήν ἐπιτυχία, θά σμιλέψουν τόν χαρακτήρα τους μέ ἐπιμέλεια καί ἔμπνευση.

Οἱ κατά Θεό σοφοί κατέχοντες τήν γνώση τοῦ Θεοῦ καί τήν ἐμπειρία τῆς κοινωνίας μέ τόν Θεό γίνονται οἱ ἀξεπέραστοι διδάσκαλοι τῆς τέχνης τοῦ εὖ ζῆν δηλαδή τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ.

Αὐτή τήν οὐσιαστική προσφορά ὀφείλουμε στήν νέα γεννιά.

Ο Ιερός Καθεδρικός Ναός της Αγίας Τριάδος Βύρωνος

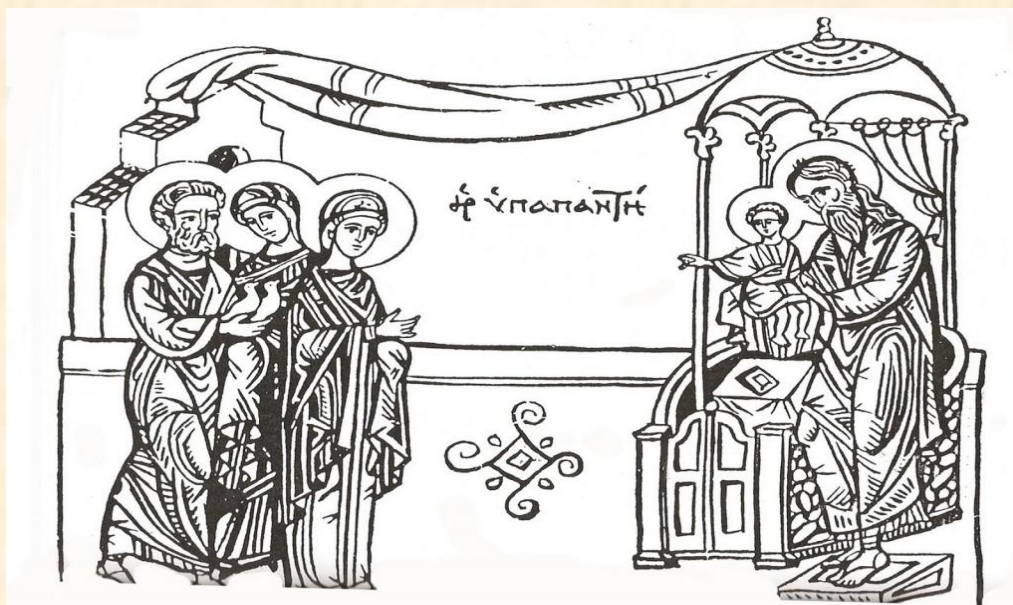

Η Υπαπαντή του Χριστού

(†)Αντωνίου Bloom, Ημέρα Κυρίου, εκδ. Ακρίτας.

Νυν απολύεις τον δούλόν σου, δέσποτα, κατά το ρήμα σου εν ειρήνη· ότι είδον οι οφθαλμοί μου το σωτήριόν σου, ο ητοιμάσας κατά πρόσωπον πάντων των λαών, φως εις αποκάλυψιν εθνών & δόξαν λαού σου Ισραήλ» (Λκ. 2. 29 32).

Τά λόγια του Αγίου Συμεών σημειώνουν το τέλος μιας μακράς περιόδου, χιλιάδων χρόνων κατά τη διάρκεια των οποίων οι άνθρωποι ζούσαν χωρίς το Θεό· είχαν περάσει χιλιάδες χρόνια από τότε που ο Αδάμ είχε χύσει το πρώτο του δάκρυ, από τότε που είχε θρηνηήσει για πρώτη φορά πάνω στη γη εκείνη στην οποία δεν εύρισκες πια το Θεό ανάμεσα στα πλάσματά Του.

Ολόκληρη η γη, όλο το γένος των ανθρώπων ποθούσε την ημέρα εκείνη που επιτέλους θα συναντούσε για μια ακόμη φορά το Θεό του πρόσωπο με πρόσωπο. Να λοιπόν που η μέρα εκείνη είχε φτάσει: ο Θεός έγινε άνθρωπος μέσα σε μια φάτνη στη Βηθλεέμ· ο Αιώνιος μπήκε μέσα στο χρόνο· ο Απεριχώρητος και Ατελεύτητος υπάχθηκε στους περιορισμούς της κτιστής μας κατάστασης.

Αυτός που είναι η ίδια η αγιότητα μπήκε στον κόσμο της αμαρτίας τη μέρα του βαπτίσματός Του με το να βυθιστεί στα φοβερά νερά του Ιορδάνη μέσα στα

οποία οι άνθρωποι είχαν αποπλύνει τα αμαρτήματά τους· βυθίστηκε στα νερά του ποταμού σαν μέσα στα νεκρά νερά της μυθολογίας και των παραμυθιών και βγήκε φορτισμένος με τη νέκρα και τη θνητότητα των ανθρώπων τους οποίους είχε έλθει να σώσει.

Σήμερα θυμόμαστε την Υπαπαντή του Κυρίου, τη συνάντησή Του με το πρώτο πρόσωπο, εκτός από τη Μητέρα Του, το οποίο με τη βοήθεια του Αγίου Πνεύματος Τον είχε διαισθανθεί ως Θεό. Η τραγωδία της αποστέρησης του Θεού την οποία βρίσκουμε στην Παλαιά Διαθήκη και τον ειδωλολατρικό κόσμο έχει τελειώσει· ο Κύριος είναι μαζί με το λαό Του· η πληρότητα της Θεότητας κατοικεί πάνω στη γη αυτή.

Μια νέα όμως τραγωδία αρχίζει, η πορεία του Θεανθρώπου προς το Σταυρό. Ο Χριστός γεννήθηκε στη χώρα του θανάτου και με σκοπό Του να πεθάνει. Γεννήθηκε με σκοπό Του να πεθάνει για χάρη μας. Αν προσέξατε τα αναγνώσματα της Παλαιάς Διαθήκης τα οποία διαβάζονται για τη γιορτή αυτή είναι πιθανό να καταλάβετε τους λόγους για τους οποίους θεσπίστηκε.

Στο δέκατο τρίτο κεφάλαιο της Εξόδου διαβάζουμε ότι ο Θεός ζήτησε από το Μωυσή την καθιέρωση του κάθε πρωτότοκου αγοριού, την προσφορά του παιδιού σαν μια θυσία σε μνήμη του γεγονότος ότι ο Ισραήλ σώθηκε από τη δουλεία των Αιγυπτίων μέσω του θανάτου όλων των πρωτοτόκων της Αιγύπτου.

Η παρουσίαση αυτή του κάθε πρωτότοκου βρέφους στο Ναό δε σήμαινε μια πλήρη αφιέρωση στο Θεό: τα παιδιά αυτά επέστρεφαν στη συνέχεια πίσω στην καθημερινή κοσμική ζωή. Η παρουσία σήμαινε την άφεσή τους στο θέλημα του Θεού, σήμαινε ότι ο Θεός είχε πάνω τους δικαίωμα ζωής και θανάτου και το γεγονός αυτό αναγνωριζόταν από το ότι οι γονείς πλήρωναν για το παιδί σαν λύτρα ένα αμνό ή ένα ζεύγος περιστεριών.

Ο πρωτότοκος ήταν πραγματικά μια αιματηρή θυσία η οποία αναβαλλόταν από αιώνα σε αιώνα μέχρι τη μέρα που οδηγήθηκε στο ναό ο Μονογενής Γιος του Θεού που είχε γίνει Γιος της Παρθένου, ο «υιός του ανθρώπου». Και για

πρώτη φορά στην ανθρώπινη ιστορία η αιματηρή αυτή θυσία έγινε δεκτή από το Θεό παρά το γεγονός ότι το αντικατάστατο της θυσίας είχε προσφερθεί, αυτή τη μοναδική φορά ο Θεός Πατέρας δέχτηκε και τον ίδιο το θάνατο του Βρέφους.

Η θυσία έπρεπε να περιμένει τον καιρό της· πέρασαν κάπου τριάντα χρόνια από την παρουσίαση του βρέφους μέχρι το θάνατο του ώριμου Ιησού· η θυσία όμως είχε γίνει δεκτή και, όταν ήλθε ο καιρός, το βρέφος που είχε προσφερθεί από την Παρθένο Μαρία πέθανε στο Γολγοθά πάνω σ' ένα σταυρό.

Ενώ ο Άγιος Συμεών διακήρυττε τη λύτρωση του κόσμου από τη μακραίωνη αποξένωσή του από το Θεό έδινε ταυτόχρονα και στη Θεομήτορα τη φοβερή προειδοποίηση ότι μια ρομφαία θα διαπερνούσε και τη δική της την καρδιά, ότι η θυσία που αναστελλόταν για τη στιγμή εκείνη θα φανερωνόταν κάποια μέρα σαν θεϊκή βουλή και θα αποτελούσε ένα τραγικό μονοπάτι για το Χριστό και για εκείνη (Λκ. 2. 34, 35).

Ο Χριστός ακολούθησε πραγματικά το τραγικό αυτό μονοπάτι, το μονοπάτι της ανθρώπινης και της Θείας εγκατάλειψης, την οδό προς τον Κήπο της Γεθσημανή και το θάνατο του Γολγοθά. Ο θάνατός Του ήταν μια καταπάτηση του θανάτου εφ' όσον αναστήθηκε ζωντανός από το μνήμα. Έπειτα αναλήφθηκε με δόξα και μας έδωσε το Άγιό Του Πνεύμα και όμως ούτε και τότε δεν εξαλείφεται το σημείο του σταυρού και η τραγωδία του κόσμου δε φτάνει στο τέλος της.

Ο εγερθείς Χριστός έχει στα χέρια και στα πόδια Του τα σημάδια από τα καρφιά, στην πλευρά την ουλή από τη λόγχη και στο μέτωπό Του τα σημάδια από την κορώνα την οποία Του είχαν φορέσει κοροϊδευτικά, το στεφάνι που αντί να είναι βασιλικό είχε γίνει από αγκάθια.

Γινόμαστε κι εμείς μέτοχοι της σταυρικής αυτής οδού: ο καθένας από μας παρουσιάστηκε στην εκκλησία ύστερα από το Βάπτισμά του· τότε διαβάστηκαν προσευχές για τις μητέρες μας και για μας και η εκκλησία

επικαλέστηκε τον Κύριο, τον Προστάτη των νηπίων που είχε ο ίδιος κρατηθεί στις αγκάλες του Αγ. Συμεών, ζητώντας έλεος και συμπαράσταση.

Αυτό έγινε κατ' εικόνα της παρουσίας του Χριστού· πριν από αυτό είχαμε βαπτιστεί και το Βάπτισμα σύμφωνα με τον Απ. Παύλο (Ρωμ. 6. 3 11) και την πίστη της Εκκλησίας είναι μια καταβύθιση στο θάνατο του Χριστού ώστε να τον κάνει δικό μας θάνατο, με τον ίδιο τρόπο που η Ανάστασή Του γίνεται δική μας ανάσταση.

Εμείς λοιπόν που έχουμε πεθάνει με το θάνατο του Χριστού και εγερθεί με την Ανάστασή Του οδηγούμαστε στο ναό όπως είχε οδηγηθεί κι Εκείνος, αιώνιοι και εν τούτοις υποκείμενοι στην τραγωδία του χρόνου, ζωντανοί αλλά προορισμένοι για το θάνατο. Ο Χριστός ήταν ζωντανός στην αιώνια θεότητά Του και την αθάνατη ανθρώπινη σάρκα Του, όμως δέχτηκε το θάνατο της σάρκας Του για να κοινωνήσει σε όλα με τη δική μας αμαρτωλή σάρκα. Με παρόμοιο τρόπο ύστερα από τη συνανάστασή μας μαζί Του ο Χριστός μας αποστέλλει – όπως προηγουμένως ο Πατέρας είχε στείλει Εκείνον – στη σφαίρα της αμαρτίας για να σηκώσουμε στα σώματα, τις ψυχές και ολόκληρη την ύπαρξή μας το σταυρό του κόσμου ο οποίος έχει πέσει και εξαγοραστεί αλλά που δεν έχει απολυτρωθεί ακό μα.

Σύμφωνα με τα λόγια του Απ. Παύλου καλούμαστε να ανταναπληρώσουμε στα σώματά μας τα υστερήματα των θλίψεων του Χριστού (Κολ. 1. 24) – κι επειδή είμαστε το Σώμα του Χριστού, επειδή είμαστε ένα μαζί Του, η τραγωδία την οποία ο ερχομός Του απάλειψε από την Παλαιά Διαθήκη και τον κόσμο της αρχαιότητας και η οποία έγινε κατόπιν η δική Του τραγωδία συνεχίζεται μέσα σ' εμάς σε όλους τους αιώνες.

Ο Πατριάρχης Αλέξιος (1877 1970. Έγινε Πατριάρχης Μόσχας το 1945) είχε πει μια φορά ότι η Εκκλησία είναι το Σώμα του Χριστού το οποίο, ενώ συνεχώς οι άνθρωποι απορρίπτουν, σταυρώνεται κατά τη διάρκεια των αιώνων για τη σωτηρία του κόσμου. Αυτός είναι ο δρόμος της Εκκλησίας, αυτός είναι ο δικός μας ο δρόμος, αυτό είναι το μήνυμα το οποίο μας φέρνει η ένδοξη μα τρομακτική αυτή γιορτή της Υπαπαντής του Κυρίου από το δίκαιο Συμεών.

Πλησιάζουμε στις εβδομάδες εκείνες οι οποίες μας προπαρασκευάζουν για την Τεσσαρακοστή, την Αγία Εβδομάδα και την Ανάσταση· είμαστε ήδη κοινωνοί του Θανάτου και της Ανάστασης του Χριστού και όμως οφείλουμε ξανά και ξανά να ακολουθήσουμε το μονοπάτι· αυτό της ζωής του Χριστού και της Εκκλησίας και να το κάνουμε τρόπο ζωής μας πάντοτε, έξω από την Εκκλησία, όπου και αν συμβεί να βρεθούμε: είμαστε το σταυρωμένο Σώμα του Χριστού το οποίο προσφέρεται από το Θεό, το οποίο πέρα κι απ' αυτό, καθ' ομοίωση του Χριστού, προσφέρει το ίδιο τον εαυτό του για τη σωτηρία του κόσμου.

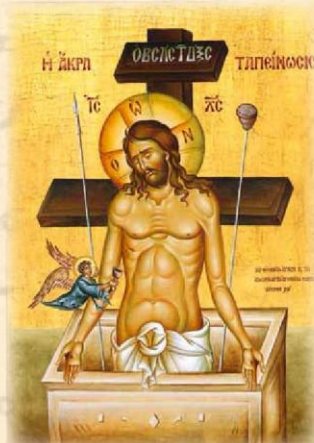
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ & ΥΜΗΤΤΟΥ

**ΙΕΡΟΣ ΚΑΘΕΔΡΙΚΟΣ ΝΑΟΣ
ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ
ΒΥΡΩΝΟΣ**

Κορυτσάς 1 & Κωνσταντιλιέρη, 161 31 Βύρωνας,

Τηλ. 210 7660 859 - fax: 213 0291680

www.agiatriadavyrona.gr Email: agia_triada@hotmail.gr

Τό Σάββατο 5 Ἀπριλίου 2014 στίς 7.00 τό ἀπόγευμα

στόν Ἱερό Καθεδρικό Ναό τῆς Ἀγίας Τριάδος

θά πραγματοποιηθεῖ:

Μουσική Θρησκευτική Ἐκδήλωση
μέ Ὕμνους τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος

Τούς Ὕμνους θά ψάλλει

γυναικεία χορωδία συνεργαζόμενη μέ τόν Ἱερό Ναό μας.

Εἴσοδος Ἐλεύθερη

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ:

Ν. ΕΛΒΕΤΙΑ - ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΕΑ (203-204)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ - ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ - ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ - ΑΚΑΔΗΜΙΑ (054)

ΓΛΥΦΑΔΑ - ΒΥΡΩΝΑ - ΕΥΕΛΠΙΔΩΝ - ΓΛΥΦΑΔΑ (140)

ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ - ΣΥΝΤΑΓΜΑ (209)

ΤΡΟΛΕΪ: ΠΑΤΗΣΙΑ - Ν.ΕΛΒΕΤΙΑ ΒΥΡΩΝΑ - ΠΑΤΗΣΙΑ (11)

ΛΑΜΠΡΟΥ ΣΚΟΝΤΖΟΥ Θεολόγου Καθηγητού

Αποστολή της αγίας μας Εκκλησίας είναι να προσκαλεί κάθε άνθρωπο στη σωτηρία, παρέχοντας όλα εκείνα τα εφόδια, τα στοιχεία και τους τρόπους, που είναι απαραίτητα για την πραγματοποίησή της. Αυτή ως στοργική μητέρα προσφέρει άπειρες ευκαιρίες στα παιδιά της, προκειμένου να τα φέρει κοντά της και να τα σώσει. Ποια άλλωστε φυσική μητέρα δε θα έκανε τα πάντα προκειμένου να γλυτώσει τα παιδιά της από βέβαιο κίνδυνο και αφανισμό; Ο ενιαύσιος εορτολογικός κύκλος της Εκκλησίας μας είναι ένας πολύ καλός τρόπος να εισάγει τους πιστούς στο κλίμα της λυτρωτικής της διαδικασίας ώστε να κατανοήσουν την αναγκαιότητα της εν Χριστώ απολυτρώσεως.

Μια πολύ καλή τέτοια ευκαιρία, ίσως η καλλίτερη, είναι η κατανυκτική περίοδος του Τριωδίου, η οποία προσφέρει πλουσιότατο πεδίο πνευματικής δράσεως σε όσους έχουν τη διάθεση να νοιώσουν το απύθμενο βάθος του θείου ελέους και να αισθανθούν το άμετρο μεγαλείο της θείας κοινωνίας με την ανθρώπινη σχετικότητα και μηδαμινότητα. Είναι μια μοναδική πρόσκληση σε όσους θέλουν να συμμετάσχουν στην αγωνιστική διαδικασία αυτής της ιερής χρονικής περιόδου και να λάβουν τα πνευματικά έπαθλα ως επιβράβευση για την όποια προσπάθειά τους. Άλλωστε, σύμφωνα με τον άγιο Ισαάκ τον Σύρο, «η άσκηση είναι η μητέρα του αγιασμού» (Λόγος ΙΣΤ').

Η ιερή περίοδος του Τριωδίου αποτελεί το προπαρασκευαστικό χρονικό διάστημα πριν το Πάσχα, για την οντολογική προετοιμασία ημών των πιστών για την ύπατη και λαμπρότατη εορτή της Εκκλησίας μας. Για την ψυχοσωματική μας κάθαρση από όλους εκείνους τους ρίπους, που μολύνουν την ύπαρξή μας και μας καθιστούν οντότητες νοσηρές, έκπτωτες από την αυθεντικότητά μας. Η μετοχή μας στη φωτοφόρο πανήγυρη των πανηγύρεων απαιτεί προσωπική ανακαίνιση, ειδάλλως το ανέσπερο αναστάσιμο φως θα καταδείξει την ψυχική μας ρυπαρότητα και δε θα δυνηθούμε να γίνουμε κοινωνοί του Αναστάντος Λυτρωτή μας και θα μας αφήσουν ανέγγιχτους οι

άρρητες δωρεές της Αναστάσεως. Είναι ανάγκη, όπως μας παροτρύνει ο απόστολος Παύλος, να «μορφωθεί ο Χριστός» στην ύπαρξή μας (Γαλ.4,19)

Η μακρά περίοδος του Τριωδίου είναι για τη ζωή της Εκκλησίας μας, και ιδιαίτερα για την ορθόδοξη παράδοσή μας, το νοητό στάδιο πνευματικού αγώνα.. Οι άγιοι Πατέρες πήραν παραστατικές εικόνες από την θύραθεν πραγματικότητα για να εκφράσουν εκκλησιαστικούς όρους. Μια από αυτές είναι η εικόνα του σταδίου, ένας τόπος προσφιλής στους αρχαίους, με έντονα παραβολικά και διδακτικά στοιχεία. Όπως στα αθλητικά κοσμικά στάδια δεν παίρνουν μέρος όλοι οι άνθρωποι, παρά μόνο οι αθλητές, έτσι και στο νοητό στάδιο αγώνα του Τριωδίου παίρνουν μέρος μόνο οι αθλητές του Χριστού, όλοι εκείνοι που βρίσκονται αέναα σε εγρήγορση και αγωνιστικότητα και εισέρχονται στην αγία αυτή περίοδο να ξεπεράσουν τον αδύναμο πτωτικό εαυτό τους. Αντίθετα υπάρχουν έξω από το πνευματικό στάδιο πλήθος ανθρώπων οι οποίοι παίζουν το ρόλο των θεατών. Αυτοί ποτέ δε θα νοιώσουν τη χαρά της προκρίσεως και τις τιμές της νίκης

Ο πνευματικός αγώνας δεν είναι αγώνας χωρίς κανόνες και μεθοδολογία, όπως ακριβώς και οι αγώνες στα κοσμικά στάδια. Πνευματικός αγώνας χωρίς αρχές, κανόνες και συγκεκριμένες μεθοδολογίες είναι ανώφελος, ίσως και επιζήμιος. Οι άγιοι Πατέρες δημιούργησαν στο διάβα των αιώνων προϋποθέσεις γόνιμου πνευματικού αγώνα. Η αρχή είναι ήπια. Έτσι το χρονικό διάστημα από την Κυριακή του Τελώνου και του Φαρισαίου έως την Κυριακή της Τυρινής ονομάζεται προπαρασκευαστική περίοδος του Τριωδίου, διότι έχει χαρακτήρα εισαγωγικό. Τα γεγονότα, οι εορτές και οι λειτουργικές ακολουθίες είναι τέλεια συνδυασμένες ώστε

να αποτελούν για τον αγωνιζόμενο πιστό τον πολύτιμο κανονισμό και σύμβουλο ώστε ο πνευματικός του αγώνας να είναι καρποφόρος.

Η ανάγνωση της ομώνυμης ευαγγελικής περικοπής την Κυριακή του Τελώνου και Φαρισαίου (Λουκ.18,10-14), διδάσκει την αποφυγή του ψυχοκτόνου πάθους της υπερηφάνειας και την άσκηση της αρετής της ταπείνωσης. διότι κατά τον άγιο Μάξιμο τον Ομολογητή: «αρχή πάντων των

παθών είναι η φιλαυτία, τέλος δε η υπερηφάνια» (Περί αγάπης Κεφάλαια Εκατοντάς Τρίτη, νζ'). Αυτό έχει μεγάλη σημασία, διότι ο άνθρωπος πρέπει να ξεκινήσει από αυτό το σημείο του πνευματικού του αγώνα. Αν δεν αποβάλει την υπερηφάνεια δεν θα μπορέσει ποτέ να τελεσφορήσει ο αγώνας του, όσο μεγάλος και αν είναι.

Αφού ο πιστός αισθανθεί την ανάγκη της ταπεινότητας, το επόμενο στάδιο είναι να μάθει για την άμετρη αγάπη του Θεού. Έτσι την επόμενη Κυριακή διαβάζεται στους ναούς η περικοπή του ασώτου υιού (Λουκ.15,11-33). Η αίσθηση της άμετρης θείας αγάπης προϋποθέτει την προσωπική ταπείνωση μπροστά στο θείο μεγαλείο.

Μετά από αυτό πρέπει να συνειδητοποιήσει ο πιστός ότι ο Θεός δεν μόνο πολυέλαιος, αλλά και δίκαιος. Έτσι η Κυριακή των Απόκρεω είναι αφιερωμένη στη Μεγάλη Κρίση και γι' αυτό διαβάζεται μάλιστα η ευαγγελική περικοπή της φοβερής Δευτέρας Παρουσίας του Κυρίου (Ματθ.25,31-46), για να καταλάβει ο πιστός πως η θύρα του Παραδείσου θα ανοίξει μόνο για εκείνους που λαχταρούν τη σωτηρία και έχουν τη διάθεση να αγωνιστούν γι' αυτή.

Η επόμενη Κυριακή της Τυρινής είναι αφιερωμένη στην ενθύμηση του φοβερού γεγονότος της εκδιώξεως των πρωτοπλάστων από τον παράδεισο της τρυφής. Διαβάζεται η ευαγγελική περικοπή που αναφέρεται στη νηστεία, στην προσευχή και στον τρόπο διαχείρισης των υλικών αγαθών (Ματθ.6,19-22). Η ψυχοσωματική νηστεία είναι η εθελούσια αποχή από ψυχοκτόνα πάθη και από βλαβερές για το σώμα τροφές. Η ψυχοσωματική κάθαρση για να είναι θεάρεστη και επωφελής για τον ασκούμενο πιστό, είναι απαραίτητο να γίνεται με διακριτικότητα και χωρίς επιδειξιμανία. Η νηστεία είναι αυστηρά προσωπική υπόθεση και αφορά μόνο τον ίδιο. Το ίδιο και η προσωπική προσευχή. Η συσσώρευση πλούτου, πέρα από τις πραγματικές μας ανάγκες, είναι παράγων ανασταλτικός για την πνευματική μας προαγωγή. Η προσκόλληση στα υλικά αγαθά και η απολυτοποίησή τους μπορεί να μας στερήσει τη σωτηρία. Τα πάσης φύσεως αγαθά ανήκουν στο Θεό και ως εκ τούτου εμείς είμαστε απλοί διαχειριστές αυτών. Τα περισσεύματα ανήκουν στους συνανθρώπους. Ο

πρώτος παράδεισος χάθηκε εξ' αιτίας της κακής χρήσης των υλικών αγαθών, ο δεύτερος παράδεισος μπορεί να ανακτηθεί με την καλή χρήση αυτών!

Εισερχόμενοι στην Αγία και Μεγάλη Τεσσαρακοστή, ξεκινάει πιο έντονος ο αγώνας, με νηστεία, προσευχή, μελέτη των αγίων Γραφών, περισυλλογή και κυρίως μετοχή στη μυστηριακή και λειτουργική ζωή της Εκκλησίας μας. Δεν υπάρχουν περιθώρια χαλάρωσης του αγώνα και υποχωρήσεις μπροστά στα μύρια εμπόδια που εσκεμμένα μας βάζει στο δρόμο μας ο διάβολος. Κατά τον άγιο Μακάριο τον Αιγύπτιο: «Μύρια τω αντικειμένω πεπραγμάτευται, της ελπίδος ημάς αποσπάν και της εις Χριστόν αγάπης μηχανωμένω» (Εις τους Ν' Λόγους, ρμζ"). Ο αγωνιστής πιστός γνωρίζει πως η όποια ψυχική και σωματική κόπωση είναι παγίδα του πονηρού και πρέπει να παραθεωρηθεί. Η αγία μας Εκκλησία μας δείχνει το δρόμο και μας επικουρεί. Πρέπει να γνωρίζουμε πως «Α υποφέροντες εν υπομονή πολλή, τονίζει ο άγιος Συμεών ο νέος Θεολόγος, μιμούμεθα του Χριστού τα παθήματα, δοξάζομεν δε δι' αυτών τον Πατέρα ημών και Θεόν, ως υιοί αυτού χάριτι και συγκληρονόμοι Χριστού» (Κεφ. Πρακτικά και Θεολογικά, ρα'). Αυτή είναι η ουσία της ορθοδόξου ασκήσεως.

Η Καθαρά Δευτέρα, ως η πρώτη ημέρα της Μεγάλης Τεσσαρακοστής έχει χαρακτήρα αυστηρότατης νηστείας, για να κατανοήσει ο πιστός ότι εισέρχεται στην Μεγάλη Τεσσαρακοστή. Η αποχή από ζωικές και λιπαρές τροφές είναι απαραίτητη

στον πνευματικό αγώνα, διότι αυτές προξενούν στον ανθρώπινο οργανισμό υλόφρονα διάθεση και χαύνωση, παράγοντες λίαν επιζήμιους στην ψυχική καλλιέργεια. «Καθαρθήναι ουν βουλήθητι δια πόνων» παραγγέλλει ο όσιος Νικήτας Στηθάτος (Τρίτη Γνωστικών Κεφαλαίων Εκατοντάς, η').

Η πρώτη Κυριακή των Νηστειών είναι αφιερωμένη σε ένα πολύ σημαντικό γεγονός για την Εκκλησία μας. Εορτάζεται λαμπρά η αναστύλωση των Ιερών Εικόνων, η οποία σήμανε την οριστικοποίηση του Δόγματος και τον θρίαμβο της Ορθοδοξίας. Καλείται ο αγωνιζόμενος πιστός να κατανοήσει πως ο πνευματικός του αγώνας δεν είναι αυτονομημένος από την αλήθεια και τη ζωή

της Εκκλησίας. Πως η αποκαλυμμένη αλήθεια, όπως τη διασώζει η Εκκλησία, είναι προϋπόθεση για τη σωτηρία του.

Η δεύτερη Κυριακή των Νηστειών είναι αφιερωμένη σε μια μεγάλη πατερική μορφή της Εκκλησίας μας: τον άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά, ο οποίος έζησε και έδρασε σε μια δύσκολη ιστορική περίοδο για την Εκκλησία μας. Ο άγιος Γρηγόριος συνδύασε δύο πράγματα: τον προσωπικό του αγώνα για κάθαρση και αγιότητα και τον εκκλησιαστικό του αγώνα για τη διάσωση της σώζουσας αλήθειας και παραδόσεως, από τους καινοτόμους δυτικούς λεγομένους «βαρλαμιστές». Ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς προβάλλεται, την αγία αυτή περίοδο, ως πρότυπο αγωνιστή ασκητή και υπερασπιστή της γνήσιας αυτοσυνειδησίας της Εκκλησίας του Χριστού.

Η τρίτη Κυριακή των Νηστειών είναι αφιερωμένη στην προσκύνηση του Τιμίου Σταυρού και την άντληση δύναμης από αυτόν για τη συνέχιση του καλού αγώνα. Ο Τίμιος Σταυρός, ο «της εγέρσεως Χριστού τας αυγὰς φωτοβολών», είναι το κατ' εξοχήν σύμβολο του Χριστού, το οποίο αγιάζει τους πιστούς και ταυτόχρονα τους δείχνει το δρόμο του αγώνα και του μαρτυρίου, ως τη μόνη ατραπό της σωτηρίας τους. Ο θρίαμβος της αναστάσεως προϋποθέτει απαραίτητα τη σταύρωση.

Η τετάρτη Κυριακή των Νηστειών είναι αφιερωμένη σε μια άλλη μεγάλη ασκητική προσωπικότητα της Εκκλησίας μας, τον άγιο Ιωάννη το Συγγραφέα του περιφήμου βιβλίου «Κλίμαξ», το οποίο αποτελεί για χίλια πεντακόσια περίπου χρόνια ως το σπουδαιότερο εγχειρίδιο και οδηγός πνευματικού αγώνα. Ο μεγάλος ασκητής με την καταπληκτική ψυχογνωστική τέχνη του ιεραρχεί κλιμακωτά την απόκτηση αρετών, οδηγώντας σταδιακά τον αγωνιζόμενο πιστό σε υψηλά πνευματικά δώματα. Ο νους μόνο «διά του άρματος των θείων αρετών ανέρχεται προς αιθέριον ύψος».

Η πέμπτη Κυριακή των Νηστειών είναι αφιερωμένη στο κατ' εξοχήν σύμβολο μετάνοιας, στην αγία Μαρία την Αιγυπτία, την πρώτην διαβόητη πόρνη του λιμανιού της Αλεξάνδρειας, η οποία δια της ευλογημένης μετανοίας όχι μόνο ξεπέρασε το βόρβορο της αμαρτίας, αλλά αξιώθηκε να φτάσει σε

ασύλληπτα ύψη αγιότητας. Η σεπτή και άγια μορφή της διδάσκει τον κάθε πιστό πως η μετάνοια είναι ο θεόσδοτος τρόπος να γίνει και ο πιο αμαρτωλός άνθρωπος άγιος και κατά χάριν Θεός!

Η Αγία μας Εκκλησία μας καλεί όλους μας να μπούμε στο νοητό στάδιο του Τριωδίου και να αγωνιστούμε. Δεν έχει σημασία αν θα πρωτεύσουμε ή όχι. Σημασία έχει ότι θα τρέξουμε τον τραχύ και δύσκολο δρόμο των αρετών, ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα. Ας είναι έστω αυτό μόνο η αρχή. Η συμμετοχή μας όμως προϋποθέτει την έκδυση του φορτικού και ρυπαρού κοσμικού μας χιτώνα. Πρέπει με άλλα λόγια να αποβάλλουμε την κοσμική μας βιωτή και νοοτροπία, διότι αυτές ποδηγετούν την πνευματική μας πορεία και αναστέλλουν κάθε διάθεση για αγώνα. Είναι ανάγκη να αποκωλυθούμε από τον όζοντα βάλτο της αμαρτωλής ζωής και να βαδίσουμε το

δρόμο της αρετής. Δεν είναι εύκολη αυτή η απόφαση, διότι οι αμαρτωλές μας έξεις έχουν αποκτήσει βαθιές ρίζες στον κοσμικό τρόπο ζωής, ο οποίος αντιστρατεύεται το θέλημα του Θεού και κατά συνέπεια το πραγματικό συμφέρον μας. Κατά τον άγιο

Ισαάκ το Σύρο: «ο κόσμος μοιάζει με πόρνη, η οποία δια του κάλλους της έλκει στον πόθο της και παγιδεύει όλους εκείνους που προσβλέπουν προς αυτή» (Λόγος ΠΕ'). Όμως με προσευχή και ατσαλένια θέληση μπορούμε να κάνουμε την πιο μεγάλη υπέρβαση και επανάσταση στη ζωή μας: Να χαράξουμε την νέα ουρανοδρόμο πορεία μας. Αυτή την ευκαιρία μας προσφέρει αυτή η ευλογημένη περίοδος του Τριωδίου. Ας την εκμεταλλευτούμε...

Το Ιερό Παρεκκλήσιο μας.

Η Αγία Βαρβάρα Βύρωνος

Η Θεία Λειτουργία των Προηγιασμένων Τιμίων Δώρων

Του Ιωάννου Φουντούλη

Μπορούμε νά ὀνομάσουμε χωρίς ὑπερβολή τή Λειτουργία αὐτή, μαζί μέ τά λειτουργικά χειρόγραφα, «Λειτουργία τῆς Μεγάλης Τεσσαρα-κοστῆς», γιατί πραγματικά ἀποτελεῖ τήν πιό χαρακτηριστική ἀκολουθία τῆς ἱερᾶς αὐτῆς περιόδου. Εἶναι δυστυχῶς ἀλήθεια ὅτι πολλοί ἀπό τούς χριστιανούς ἀγνοοῦν τελείως τήν ὕπαρξί της, ἢ τήν ξεύρουν μόνο ἀπό τό ὄνομα, ἢ καί ἐλάχιστες φορές τήν ἔχουν παρακολουθήσει. Δέν πρόκειται νά τούς μεμφθοῦμε γι' αὐτό.

Ἡ Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων τελεῖται σήμερα στούς ναούς μας τό πρωί τῶν καθημερινῶν τῆς Τεσσαρακοστῆς, ἡμερῶν δηλαδή ἐργασίμων, καί γι' αὐτό λίγοι εἶναι ἐκεῖνοι πού δέν δεσμεύονται κατά τίς ὥρες αὐτές ἀπό τά ἐπαγγέλματα ἢ τήν ὑπηρεσία των. Τά τελευταῖα χρόνια γίνεται μιά πολύ ἐπαινετή προσπάθεια ἀξιοποιήσεώς της. Σέ πολλούς ναούς τελεῖται κάθε Τετάρτη ἀπόγευμα, σέ ὥρες πού πολλοί, ἂν ὄχι ὅλοι οἱ πιστοί, ἔχουν τή δυνατότητα νά παρευρεθοῦν στήν τέλεσί της.

Τό ὄνομά της ἡ Λειτουργία αὐτή τό πῆρε ἀπό τήν ἴδια τή φύση της. Εἶναι στήν κυριολεξία Λειτουργία «προηγιασμένων δώρων». Δέν εἶναι δηλαδή λειτουργία ὅπως οἱ ἄλλες γνωστές λειτουργίες τοῦ Μεγάλου Βασιλείου καί τοῦ

ιεροῦ Χρυσοστόμου, στίς ὁποῖες ἔχομε προσφορά καί καθαγιασμό Τιμίων Δώρων. Τά Δῶρα εἶναι καθαγιασμένα, προηγιασμένα, ἀπό ἄλλη Λειτουργία, πού ἐτελέσθη σέ ἄλλη ἡμέρα. Τά προηγιασμένα δῶρα προτίθενται κατά τήν λειτουργία τῶν Προηγιασμένων γιά νά κοινωνήσουν ἀπ' αὐτά καί νά ἀγιασθοῦν οἱ πιστοί. Μέ ἄλλα λόγια ἡ λειτουργία τῶν προηγιασμένων εἶναι μετάληψις, κοινωνία.

Γιά νά κατανοήσουμε τήν γενεσιουργό αἰτία τῆς Λειτουργίας τῶν Προηγιασμένων πρέπει νά ἀνατρέξωμε στήν ἱστορία της. Οἱ ρίζες της βρίσκονται στήν ἀρχαιοτάτη πράξη τῆς Ἐκκλησίας μας. Σήμερα ἔχομε τή συνήθεια νά κοινωνοῦμε κατά ἀραιά χρονικά διαστήματα. Στούς πρώτους ὁμως αἰῶνες τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας οἱ πιστοί κοινωνοῦσαν σέ κάθε Λειτουργία, καί μόνον ἐκεῖνοι πού εἶχαν ὑποπέσει σέ διάφορα σοβαρά ἁμαρτήματα ἀπεκλείοντο γιά ἓνα ὠρισμένο χρονικό διάστημα ἀπό τήν μετάληψη τῶν ἁγίων Μυστηρίων. Κοινωνοῦσαν δηλαδή οἱ πιστοί ἀπαραιτήτως κάθε Κυριακή καί κάθε Σάββατο καί ἐνδιαμέσως τῆς ἐβδομάδος ὅσες φορές ἐτελεῖτο ἡ θεία λειτουργία, τακτικῶς ἢ ἐκτάκτως στίς ἐορτές πού ἐτύχαινε νά συμπέσουν ἐντός τῆς ἐβδομάδος. Ὁ Μέγας Βασίλειος μαρτυρεῖ ὅτι οἱ χριστιανοί τῆς ἐποχῆς του κοινωνοῦσαν τακτικῶς τέσσερες φορές τήν ἐβδομάδα, δηλαδή τήν Τετάρτη, Παρασκευή, Σάββατο καί Κυριακή (ἐπιστολή 93). Ἄν πάλι δέν ἦτο δυνατόν νά τελεσθῇ ἐνδιαμέσως τῆς ἐβδομάδος ἡ Θεία Λειτουργία, τότε οἱ πιστοί κρατοῦσαν μερίδες ἀπό τήν θεία κοινωνία τῆς Κυριακῆς καί κοινωνοῦσαν μόνοι τους ἐνδιαμέσως τῆς ἐβδομάδος. Τό ἔθιμο αὐτό τό ἐπιδοκιμάζει καί ὁ Μέγας Βασίλειος.

Στά Μοναστήρια καί ἰδιαίτερα στά ἐρημικά μέρη, ὅπου οἱ μοναχοί δέν εἶχαν τήν δυνατότητα νά παρευρεθοῦν σέ ἄλλες λειτουργίες ἐκτός τῆς Κυριακῆς, ἔκαμαν ὅ,τι καί οἱ κοσμικοί. Κρατοῦσαν δηλαδή ἁγιασμένες μερίδες ἀπό τήν Κυριακή ἢ τό Σάββατο καί κοινωνοῦσαν κατ' ἰδίαν. Οἱ μοναχοί ὁμως ἀποτελοῦσαν μικρές ἢ μεγάλες ὁμάδες καί ὅλοι ἔπρεπε νά προσέλθουν καί νά κοινωνήσουν κατά τίς ἰδιωτικές αὐτές κοινωνίες. Ἔτσι ἀρχίζει νά διαμορφώνεται μία μικρά ἀκολουθία. Ὅλοι μαζί προσηύχοντο πρό τῆς κοινωνίας καί ὅλοι μαζί εὐχαριστοῦσαν τόν Θεό, πού τούς ἀξίωσε νά

κοινωνήσουν. Ἄν ὑπῆρχε καί ἱερεὺς, αὐτὸς τοὺς προσέφερε τὴν θεία κοινωνία. Αὐτὸ ἐγένετο μετὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ ἢ τῆς Θ' ὥρας (3 μ.μ.), γιατί οἱ μοναχοὶ ἔτρωγαν συνήθως μιά φορά τὴν ἡμέρα, μετὰ τὸν ἑσπερινό. Σιγά -σιγά θέλησαν νά ἐντάξουν τὴν κοινωνία τους αὐτὴ στὰ πλαίσια μιᾶς ἀκολουθίας, πού νά ὑπενθυμίζει τὴν θεία λειτουργία.

Κατὰ τὸν τρόπο αὐτὸν διεμορφώθη ἡ ἀκολουθία τῶν Τυπικῶν (δηλαδή κατὰ τὸν τύπον τῆς Θείας Λειτουργίας), πρὸς τὸ τέλος τῆς ὁποίας κοινωνοῦσαν. Αὕτὴ εἶναι ἡ μητρικὴ μορφή τῆς Προηγιασμένης.

Ἄς ἔλθωμε τώρα στὴν Τεσσαρακοστή. Ἡ Θεία Λειτουργία κατὰ τὴν περίοδο αὕτὴ ἐτελεῖτο μόνον κατὰ τὰ Σάββατα καί τίς Κυριακές. Παλαιὸ ἔθιμο ἐπικυρωμένο ἀπὸ ἐκκλησιαστικούς κανόνες ἀπηγόρευε τὴν τέλεσι τῆς Θείας λειτουργίας κατὰ τίς ἡμέρες τῆς ἐβδομάδος, γιατί αὐτές ἦσαν ἡμέρες νηστείας καί πένθους. Ἡ τέλεσις τῆς Θείας Λειτουργίας ἦταν κάτι τὸ ἀσυμβίβαστο πρὸς τὸν χαρακτῆρα τῶν ἡμερῶν αὐτῶν. Ἡ Λειτουργία εἶναι πασχάλιο μυστήριον, πού ἔχει ἔντονον τὸν πανηγυρικό, τὸν χαρμόσυνο, τὸν ἐπινικό χαρακτῆρα. Αὐτὸ ὅμως γεννοῦσε ἓνα πρόβλημα. Οἱ χριστιανοὶ ἔπρεπε νά κοινωνήσουν δύο φορές τοῦλάχιστον ἀκόμη κατὰ τὴν ἐβδομάδα, τὸ ὀλιγώτερον δηλαδή κατὰ τίς ἐνδιάμεσες ἡμέρες, τὴν Τετάρτη καί τὴν Παρασκευή, πού μνημονεύει καί ὁ Μέγας Βασίλειος. Ἡ λύσις ἤδη ὑπῆρχε: Οἱ πιστοὶ θά κοινωνοῦσαν ἀπὸ Προηγιασμένα Ἅγια. Οἱ ἡμέρες αὐτές ἦσαν ἡμέρες νηστείας. Νηστεία τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἐσήμαινε πλήρη ἀποχή τροφῆς μέχρι τὴν δύσι τοῦ ἡλίου. Ἡ κοινωνία λοιπὸν θά ἔπρεπε νά κατακλείσῃ τὴν νηστεία, νά γίνῃ δηλαδή μετὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ.

Στὸ σημεῖον αὐτὸ συνδέεται ἡ ἱστορία μέ τὴν σημερινή πρᾶξι. Ἡ Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων εἶναι σήμερον ἀκολουθία ἑσπερινοῦ, στὴν ὁποία προστίθεται ἡ παράθεσις τῶν δώρων, οἱ προπαρασκευαστικὲς εὐχές, ἡ θεία κοινωνία καί ἡ εὐχαριστία ὕστερον ἀπὸ αὐτήν. Ἡ διαμόρφωσις της μέσα στὸ ὅλον πλαίσιον τῆς Τεσσαρακοστῆς τῆς ἔδωκε ἓνα ἔντονον «πενθηρό», κατὰ τὸν Θεόδωρον Στουδίτην, χαρακτῆρα (Ἑρμηνεία τῆς Θείας Λειτουργίας τῶν Προηγιασμένων). Μέ τὸν ἑσπερινὸ συμπλέκονται τροπάρια κατανυκτικά, οἱ

ἱερεῖς φέρουν πένθιμα ἄμφια, ἡ ἁγία τράπεζα καί τὰ τίμια δῶρα εἶναι σκεπασμένα μέ μαῦρα καλύμματα, οἱ εὐχές εἶναι γεμᾶτες ταπείνωσι καί συντριβή. «Μυστικώτερα εἰς πᾶν ἡ τελετή γίνεται», κατά τόν ἴδιο Πατέρα.

Καιρός νά ρίξουμε μιά ματιά σ' αὐτήν τήν ἴδια τήν Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων, στή μορφή πού ὕστερα ἀπό μακρά ἐξέλιξη ἀποκρυσταλώθηκε καί κατά τήν ὁποία τελεῖται σήμερα στούς ναούς μας. Ἦδη ἐπισημάνσαμε τά δύο λειτουργικά στοιχεῖα πού τήν συνθέτουν: τήν ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ καί τήν Θεία Κοινωνία. Τό πρῶτο μέρος της ἀποτελεῖ ὁ συνήθης ἐσπερινός τῆς Τεσσαρακοστῆς μέ μικρές μόνο τροποποιήσεις.

Ὁ ἱερεύς κατά τήν ψαλμωδία τῆς Θ' ὥρας ἐνδύεται τήν ἱερατική του στολή καί θυμιᾷ. Ἡ ἔναρξις γίνεται μέ τό «Εὐλογημένη ἡ βασιλεία...» κατά τόν τύπο τῆς Θείας Λειτουργίας. Ἀναγινώσκεται ὁ προοιμιακός, ὁ 103ος δηλαδή ψαλμός, πού περιγράφει τό δημιουργικό ἔργο τοῦ Θεοῦ. «Εὐλόγει, ἡ ψυχὴ μου τόν Κύριον Κύριε ὁ Θεός μου ἐμεγαλύνθης σφόδρα...». Εἶναι τό προοίμιο τοῦ ἐσπερινοῦ, ἀλλά καί ὅλης τῆς ἀκολουθίας τοῦ νυχθημέρου, πού ἀρχίζει, ὡς γνωστό, κατά τόν ἐβραϊκό τρόπο, ἀπό τήν ἐσπέρα· πρῶτο μέρος τοῦ εἰκοσιτετραώρου θεωρεῖται ἡ νύκτα. Ὑστερα ὁ διάκονος, ἡ ἐν ἀπουσίᾳ του ὁ ἱερεύς, θέτει στό στόμα τῶν πιστῶν τὰ αἰτήματα τῆς προσευχῆς· «Ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν», τὰ εἰρηνικά. Ἀκολουθεῖ ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ΙΗ' καθίσματος τοῦ Ψαλτηρίου· «Πρός Κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαί με ἐκέκραξα καί εἰσήκουσέ μου...» (Ψαλμοί 119-133). Εἶναι τό τμήμα τοῦ Ψαλτηρίου πού ἔχει καθορισθῇ νά ἀναγινώσκεται κατά τοὺς ἐσπερινούς τῆς Τεσσαρακοστῆς.

Ὁ ἱερεύς ἐν τῷ μεταξύ ἐτοιμάζει στήν Πρόθεσι τά Προηγιασμένα -ἀπό τήν Λειτουργία τοῦ προηγούμενου Σαββάτου ἢ τῆς Κυριακῆς- Τίμια Δῶρα. Ἀποθέτει τόν Ἅγιο Ἄρτο στό Δισκάριο, κάμνει τήν ἔνωσι τοῦ οἴνου καί τοῦ ὕδατος στό Ἅγιο Ποτήριο καί τὰ καλύπτει. Ὁ ἐσπερινός συνεχίζεται μέ τήν ψαλμωδία τῶν ψαλμῶν τοῦ λυχνικοῦ καί τῶν καταनुκτικῶν τροπαρίων τῶν ἐκάστοτε ἡμερῶν, πού περιλαμβάνονται στούς τελευταίους στίχους τῶν ψαλμῶν αὐτῶν καί γίνεται ἡ εἴσοδος. Διαβάζονται δύο ἀναγνώσματα ἀπό τήν Παλαιά Διαθήκη, ἓνα ἀπό τήν Γένεσι καί ἓνα ἀπό τό βιβλίο τῶν Παροιμιῶν. Θά σταθοῦμε γιά λίγο

στήν κατανυκτική ψαλμωδία τοῦ «Κατευθυνθήτω», τοῦ δευτέρου στίχου τοῦ 140οῦ ψαλμοῦ. Ψάλλεται μετὰ ἀπό τὰ ἀναγνώσματα ἑξ φορές, ἀπό τόν ἱερέα καί τοὺς χορούς, ἐνῶ ὁ ἱερεὺς θυμιᾷ τὴν Ἁγία Τράπεζα.

«Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου·

ἔπαρσις τῶν χειρῶν μου θυσία ἑσπερινή»..

Κατόπιν γίνεται ἡ ἐκτενὴς δέησις ὑπὲρ τῶν τάξεων τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, τῶν Κατηχουμένων, τῶν ἐτοιμαζομένων διὰ τὸ ἅγιον Βάπτισμα, «τῶν πρὸς τὸ φῶτισμα εὐτρεπιζομένων», καί τῶν πιστῶν. Καί μετὰ τὴν ἀπόλυσι τῶν Κατηχουμένων ἔρχεται τὸ δεύτερο μέρος, ἡ κοινωνία τῶν μυστηρίων.

Τὴν μεταφορὰ τῶν Προηγιασμένων Δώρων ἀπὸ τὴν Πρόθεσι στὸ Θυσιαστήριον, ποὺ γίνεται μέ ἄκρα κατάνυξι, ἐνῶ οἱ πιστοὶ προσπίπτουν «μέχρις ἐδάφους» συνοδεύει ἡ ψαλμωδία τοῦ ἀρχαίου ὕμνου «Νῦν αἱ δυνάμεις»:

«Νῦν αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν

σύν ἡμῖν ἁοράτως λατρεύουσιν·

ἰδοὺ γὰρ εἰσπορεύεται ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης.

Ἰδοὺ θυσία μυστικὴ τετελειωμένη δορυφορεῖται.

Πίστει καί πόθῳ προσέλθωμεν,

ἵνα μέτοχοι ζωῆς αἰωνίου γενόμεθα.

Ἀλληλούϊα».

Ἡ προπαρασκευὴ γιὰ τὴν Θεία Κοινωνία περιλαμβάνει κυρίως τὴν Κυριακὴν προσευχή (Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς... τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον...», ἀκολουθεῖ ἡ Κοινωνία καί μετ' αὐτὴν ἡ εὐχαριστία. Καί ἡ Λειτουργία κλείνει μέ τὴν κατανυκτικὴ ὀπισθάμβωνο εὐχή. Εἶναι δέησις ποὺ συνδέει τὴν τέλεσι τῆς κατανυκτικῆς αὐτῆς Λειτουργίας πρὸς τὴν περίοδο τῶν Νηστειῶν. Ὁ πνευματικὸς ἀγὼν τῆς Τεσσαρακοστῆς εἶναι σκληρὸς, ἀλλὰ καί ἡ

νίκη κατά τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν εἶναι βεβαία γιά τούς ἀγωνιζομένους τόν καλόν ἀγῶνα. Ἡ Ἀνάστασις δέν εἶναι μακράν. Ὡς τήν διαβάσωμε προσεκτικά. Εἶναι ἀπό τά ὠραιότερα ἐκκλησιαστικά κείμενα:

«Δέσποτα παντοκράτορ, ὁ πᾶσαν τήν κτίσιν ἐν σοφίᾳ δημιουργήσας, ὁ διά τήν ἄφατόν σου πρόνοιαν καί πολλήν ἀγαθότητα ἀγαγών ἡμᾶς εἰς τά πανσέπτους ἡμέρας ταύτας, πρὸς καθαρισμόν ψυχῶν καί σωμάτων, πρὸς ἐγκράτειαν παθῶν, πρὸς ἐλπίδα ἀναστάσεως· ὁ διά τεσσαράκοντα ἡμερῶν πλάκας χειρίσας τά θεοχάρακτα γράμματα τῷ θεράποντί σου Μωσεῖ, παράσχου καί ἡμῖν, ἀγαθέ, τόν ἀγῶνα τόν καλόν ἀγωνίσασθαι, τόν δρόμον τῆς νηστείας ἐκτελέσαι, τήν πίστιν ἀδιαίρετον τηρῆσαι, τὰς κεφαλὰς τῶν ἀοράτων δρακόντων συνθλάσαι, νικητάς τε τῆς ἁμαρτίας ἀναφανῆναι καί ἀκατακρίτως φθάσαι προσκυνῆσαι καί τήν ἀγίαν ἀνάστασιν».

Ἡ Θεία Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων εἶναι μία ἀπό τίς ὠραιότερες καί κατανυκτικότερες ἀκολουθίες τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἀλλά συγχρόνως καί μία διαρκῆς πρόσκλησις γιά τήν συχνή κοινωνία τῶν θείων μυστηρίων. Μιά φωνή ἀπό τά βάθη τῶν αἰώνων, ἀπό τήν ἀρχαία ζωντανή παράδοσι τῆς Ἐκκλησίας. Φωνή πού λέγει ὅτι ὁ πιστός δέν μπορεῖ νά ζῇ τήν ζωή τοῦ Χριστοῦ ἄν δέν ἀνανεώσῃ διαρκῶς τήν ἔνωσί του μέ τήν πηγὴ τῆς ζωῆς, τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Κυρίου. Διότι ὁ Χριστός εἶναι «ἡ ζωή ἡμῶν» (Κολοσ. 3, 4).

Ἀπό τό βιβλίο,

ΛΟΓΙΚΗ ΛΑΤΡΕΙΑ, ἐκδ. Ἀ. Δ.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ

Ακούστε
τον διαδικτυακό
ραδιοφωνικό σταθμό
της Ενορίας
Αγίας Τριάδος
Βύρωνος

www.agiatriadavyrona.gr

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ: π. ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
210-76.60.859

ΧΑΙΡΕ ΝΥΜΦΗ ΑΝΥΜΦΕΥΤΕ

Πως δημιουργήθηκε ο "Ακάθιστος Ύμνος";

Ακάθιστος ύμνος επικράτησε να λέγεται ένας ύμνος «Κοντάκιο» της Ορθόδοξης Εκκλησίας, προς τιμήν της Υπεραγίας Θεοτόκου, από την όρθια στάση, που τηρούσαν οι πιστοί κατά τη διάρκεια της ψαλμωδίας του.

Οι πιστοί έψαλλαν τον Ακάθιστο ύμνο όρθιοι, υπό τις συνθήκες που θεωρείται ότι εψάλη για πρώτη φορά, ενώ το εκκλησίασμα παρακολουθούσε όρθιο κατά την ακολουθία της γιορτής του Ευαγγελισμού, με την οποία συνδέθηκε ο ύμνος.

Ψάλλεται ενταγμένος στο λειτουργικό πλαίσιο της ακολουθίας του Μικρού Αποδείπνου, σε όλους τους Ιερούς Ναούς, τις πέντε πρώτες Παρασκευές της Μεγάλης Τεσσαρακοστής, τις πρώτες τέσσερις τμηματικά, και την πέμπτη ολόκληρος.

Είναι ένας ύμνος που αποτελείται από προοίμιο και 24 οίκους (στροφές) σε ελληνική αλφαβητική ακροστιχίδα, από το Α ως το Ω (κάθε οίκος ξεκινά με το αντίστοιχο κατά σειρά ελληνικό γράμμα), και είναι γραμμένος πάνω στους κανόνες της ομοτονίας, ισοσυλλαβίας και εν μέρει της ομοιοκαταληξίας.

Θεωρείται ως ένα αριστούργημα της βυζαντινής υμνογραφίας, η γλώσσα του είναι σοβαρή και ποιητική και είναι εμπλουτισμένος από κοσμητικά επίθετα και πολλά σχήματα λόγου (αντιθέσεις, μεταφορές, κλπ).

Το θέμα του είναι η εξύμνηση της ενανθρώπισης του Θεού μέσω της Θεοτόκου, πράγμα που γίνεται με πολλές εκφράσεις χαράς και αγαλλίασης, οι οποίες του προσδίδουν θριαμβευτικό τόνο

Κατά το έτος 626 μ. Χ., και ενώ ο Αυτοκράτορας Ηράκλειος μαζί με το βυζαντινό στρατό είχε εκστρατεύσει κατά των Περσών, η Κωνσταντινούπολη πολιορκήθηκε αιφνίδια από τους Άβαρους. Οι Άβαροι απέρριψαν κάθε πρόταση εκεχειρίας και την 6η Αυγούστου κατέλαβαν την Παναγία των Βλαχερνών. Σε συνεργασία με τους Πέρσες ετοιμάζονταν για την τελική

επίθεση, ενώ ο Πατριάρχης Σέργιος περιέτρεχε τα τείχη της Πόλης με την εικόνα της Παναγίας της Βλαχερνίτισσας και ενθάρρυνε το λαό στην αντίσταση.

Τη νύχτα εκείνη, φοβερός ανεμοστρόβιλος, που αποδόθηκε σε θεϊκή επέμβαση, δημιούργησε τρικυμία και κατάστρεψε τον εχθρικό στόλο, ενώ οι αμυνόμενοι προξένησαν τεράστιες απώλειες στους Αβάρους και τους Πέρσες, οι οποίοι αναγκάστηκαν να λύσουν την πολιορκία και να αποχωρήσουν άπρακτοι.

Στις 8 Αυγούστου, η Πόλη είχε σωθεί από τη μεγαλύτερη, ως τότε, απειλή της ιστορίας της. Ο λαός, θέλοντας να πανηγυρίσει τη σωτηρία του, την οποία απέδιδε σε συνδρομή της Θεοτόκου, συγκεντρώθηκε στο Ναό της Παναγίας των Βλαχερνών. Τότε, κατά την παράδοση, όρθιο το πλήθος έψαλλε τον από τότε λεγόμενο «Ακάθιστο Ύμνο», ευχαριστήρια ωδή προς την υπέρμαχο στρατηγό του Βυζαντινού κράτους, την Παναγία, αποδίδοντας τα «νικητήρια» και την ευγνωμοσύνη του «τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ».

Κατά την επικρατέστερη άποψη, δεν ήταν δυνατό να συνετέθη ο ύμνος σε μία νύκτα. Μάλλον είχε συντεθεί νωρίτερα και μάλιστα θεωρείται ότι ψαλλόταν στο συγκεκριμένο ναό, στην αγρυπνία της 15ης Αυγούστου κάθε χρόνου. Απλώς, εκείνη την ημέρα ο ύμνος εψάλη «ὀρθοστάδην», ενώ αντικαταστάθηκε το ως τότε προοίμιο («Τὸ προσταχθὲν μυστικῶς λαβὼν ἐν γνῶσει»), με το ως σήμερα χρησιμοποιούμενο «Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια», το οποίο έδωσε τον δοξολογικό και εγκωμιαστικό τόνο, στον ως τότε διηγηματικό και δογματικό ύμνο.

Σύμφωνα, όμως, με άλλες ιστορικές πηγές, ο Ακάθιστος Ύμνος συνδέεται και με άλλα παρόμοια γεγονότα, όπως τις πολιορκίες και τη σωτηρία της Κωνσταντινούπολης επί των Αυτοκρατόρων Κωνσταντίνου του Πωγωνάτου (673), Λέοντος του Ισαύρου (717-718) και Μιχαήλ Γ΄ (860).

Δεδομένων των τότε ιστορικών συνθηκών (εικονομαχική έριδα, κλπ.), δεν θεωρείται απίθανο, η Παράδοση να έχει αλλοιώσει την ιστορική πραγματικότητα, με αποτέλεσμα να καθίσταται πολύ δύσκολο να λεχθεί μετά βεβαιότητας ποιο ήταν το ιστορικό περιβάλλον της δημιουργίας του Ύμνου.

Σε όλη τη χειρόγραφη παράδοση, ο ύμνος φέρεται ως ανώνυμος, ενώ ο Συναξαριστής που τον συνδέει με τα γεγονότα του Αυγούστου του 626 δεν αναφέρει ούτε το χρόνο της σύνθεσής του, ούτε τον μελωδό του. Το περιεχόμενό του πάντως απηχεί τις δογματικές θέσεις της Γ΄ Οικουμενικής Συνόδου, που συνήλθε στην Έφεσο, στη βασιλική της Θεοτόκου, το 431 από τον Αυτοκράτορα Θεοδόσιο Β΄.

Σε αυτήν συμμετείχαν 200 επίσκοποι, ανάμεσα στους οποίους ο Άγιος Κύριλλος Αλεξάνδρειας. Καταδίκασε τις διδαχές του Αρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Νεστόριου, ο οποίος υπερτόνιζε την ανθρώπινη φύση του Ιησού έναντι της θείας, υποστηρίζοντας ότι η Μαρία γέννησε τον άνθρωπο Ιησού και όχι τον Θεό. Η Σύνοδος διακήρυξε ότι ο Ιησούς είναι τέλειος Θεός και τέλειος άνθρωπος, με πλήρη ένωση των δύο φύσεων και απέδωσε επίσημα στην Παρθένο Μαρία τον τίτλο «Θεοτόκος».

Επομένως, η χρονολογία σύγκλησής της, το 431, αποτελεί μία σταθερή ημερομηνία, καθώς είναι σίγουρο ότι ο ύμνος δεν είχε συντεθεί νωρίτερα. Από την άλλη, κάποιοι ερευνητές θεωρούν ότι από το περιεχόμενό του συνάγεται ότι ο ύμνος αναφέρεται σε κοινό εορτασμό του Ευαγγελισμού και των Χριστουγέννων, εορτές οι οποίες χωρίστηκαν κατά τη βασιλεία του Ιουστινιανού (527-565), πράγμα που, αν ισχύει, αφενός σημαίνει ότι ο ύμνος γράφτηκε το αργότερο επί Ιουστινιανού, αφετέρου ενισχύει την άποψη ότι προϋπήρχε των γεγονότων του 626.

Η παράδοση, όμως, αποδίδει τον Ακάθιστο ύμνο στο μεγάλο βυζαντινό υμνογράφο του 6ου αιώνα, Ρωμανό τον Μελωδό. Την άποψη αυτή υποστηρίζουν πολλοί ερευνητές, οι οποίοι θεωρούν ότι οι εκφράσεις του ύμνου, η γενικότερη ποιητική του αρτιότητα και δογματική του πληρότητα δεν μπορούν παρά να οδηγούν στον Ρωμανό.

Ακόμη, σε κώδικα του 13ου αιώνα υπάρχει μεταγενέστερη σημείωση, του 16ου αιώνα, η οποία αναφέρει τον Ρωμανό ως ποιητή του ύμνου. Όμως, η άποψη αυτή αντικρούεται από πολλούς μελετητές, που βρίσκουν στη δομή, στο ύφος και το περιεχόμενό του πολλά στοιχεία μετά την εποχή του Ρωμανού.

Κατά μία άποψη, ο ύμνος ψάλλθηκε καλοκαίρι, στη γιορτή της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, και μάλλον αργότερα μεταφέρθηκε στο Σάββατο της Ε΄ εβδομάδος των νηστειών, ίσως από τους εικονόφιλους μοναχούς του Στουδίου. Έτσι πλησίασε τη γιορτή του Ευαγγελισμού. Είναι, δε, ενδεχόμενο σε αυτή τη μεταφορά, και πάλι για λόγους σχετικούς με την Εικονομαχία, να αλλοιώθηκε

και το ιστορικό του Συναξαριστή, και από το 728, που αυτοκράτορας ήταν ο εικονομάχος Λέων Γ΄ Ίσαυρος, να μεταφέρθηκε στο 626, στα χρόνια του Ηρακλείου, ο οποίος πολεμούσε τους Πέρσες για να επανακτήσει τον Τίμιο Σταυρό. Επιπλέον υπάρχουν και άλλες δύο εκδοχές για το πρόσωπο του μελωδού του Ακάθιστου Ύμνου.

Η μία εκδοχή αναφέρει το όνομα του Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Γερμανού Α΄ (715-730), ο οποίος έζησε τα γεγονότα της θαυμαστής λύτρωσης της Κωνσταντινούπολης από την πολιορκία της από τους Άραβες το 718, επί Αυτοκράτορος Λέοντος του Ισαύρου.

Η εκδοχή αυτή βασίζεται στο γεγονός, ότι μία λατινική μετάφραση του ύμνου, η οποία έγινε γύρω στο 800 από τον επίσκοπο Βενετίας Χριστόφορο, τον αναφέρει ως δημιουργό του ύμνου. Η άλλη εκδοχή που υποστηρίζεται βασίζεται σε μια παλαιά αχρονολόγητη εικόνα του Ευαγγελισμού στο παρεκκλήσιο του Αγίου Νικολάου της ονομαστής μονής του Αγίου Σάββα στα Ιεροσόλυμα, όπου εικονίζεται και ένας μοναχός, ο οποίος κρατάει ένα ειλητάριο που γράφει «Άγγελος πρωτοστάτης ούρανόθεν επέμφθη» (αρχή του α΄ οίκου του Ακάθιστου ύμνου).

Στο κεφάλι του μοναχού αυτού γράφει «ο άγιος Κοσμάς». Πρόκειται για τον Κοσμά τον Μελωδό, ο οποίος έζησε και αυτός τα γεγονότα του 718, καθώς απεβίωσε το 752 ή 754. Άλλες, λιγότερο πιθανές απόψεις θεωρούν ως μελωδό του ύμνου τον Πατριάρχη Σέργιο, τον ιερό Φώτιο, τον Απολινάριο τον Αλεξανδρέα, τον Μητροπολίτη Νικομήδειας Γεώργιο Σικελιώτη, τον Γεώργιο Πισίδη, και άλλους, που έζησαν από τον Ζ΄ μέχρι τον Θ΄ αιώνα.

Βέβαιο, είναι πάντως, ότι οι ειρμοί του Κανόνα του Ακάθιστου Ύμνου είναι έργο του Ιωάννου Δαμασκηνού (676-749), ενώ τα τροπάρια του Ιωσήφ Ξένου του Υμνογράφου. Γενικό θέμα του ύμνου είναι ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου, ο οποίος πηγάζει από την Αγία Γραφή και τους Πατέρες της Εκκλησίας και περιγράφει τα ιστορικά γεγονότα, αλλά προχωρεί και σε θεολογική και δογματική ανάλυσή τους.

Ο πρώτοι δώδεκα οίκοι του (Α-Μ) αποτελούν το ιστορικό μέρος. Εκεί εξιστορούνται τα γεγονότα από τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου μέχρι την Υπαπαντή, ακολουθώντας τη διήγηση του Ευαγγελιστή Λουκά. Αναφέρεται ο Ευαγγελισμός (Α, Β, Γ, Δ), η επίσκεψη της εγκύου Παρθένου στην Ελισάβετ (Ε), οι αμφιβολίες του Ιωσήφ (Ζ), η προσκύνηση των ποιμένων (Η) και των Μάγων (Θ, Ι, Κ), η Υπαπαντή (Μ) και η φυγή στην Αίγυπτο (Λ), η οποία είναι η μόνη που έχει ως πηγή το απόκρυφο πρωτευαγγέλιο του Ψευδο-Ματθαίου.

Οι τελευταίοι δώδεκα (Ν-Ω) αποτελούν το θεολογικό ή δογματικό μέρος, στο οποίο ο μελωδός αναλύει τις βαθύτερες θεολογικές και δογματικές προεκτάσεις της Ενανθρώπισης του Κυρίου και το σκοπό της, που είναι η σωτηρία των πιστών.

Ο μελωδός βάζει στο στόμα του αρχαγγέλου, του εμβρύου Προδρόμου, των ποιμένων, των μάγων και των πιστών τα 144 συνολικά «Χαῖρε», τους Χαιρετισμούς προς τη Θεοτόκο, που αποτελούν ποιητικό εμπλουτισμό του χαιρετισμού του Γαβριήλ («Χαῖρε Κεχαριτωμένη»), που αναφέρει ο Ευαγγελιστής Λουκάς (Λουκ. α' 28).

Στα μοναστήρια, αλλά και στη σημερινή ενορία και παλαιότερα κατά τα διάφορα Τυπικά, υπάρχουν και άλλα λειτουργικά πλαίσια για την ψαλμωδία του ύμνου. Η ακολουθία του όρθρου, του εσπερινού, της παννυχίδος ή μιας ιδιόρρυθμης Θεομητορικής Κωνσταντινουπολιτικής ακολουθίας, την πρεσβεία. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, σε ένα ορισμένο σημείο της κοινής ακολουθίας γίνεται μια παρεμβολή. Ψάλλεται ο κανών της Θεοτόκου και ολόκληρο ή τμηματικά το κοντάκιο και οι οίκοι του Ακαθίστου.

Ο Ακάθιστος Ύμνος συνδέθηκε με τη Μεγάλη Τεσσαρακοστή, προφανώς, εξ αιτίας ενός άλλου καθαρώς λειτουργικού λόγου. Μέσα στην περίοδο της Νηστείας εμπίπτει πάντοτε η μεγάλη γιορτή του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου. Είναι η μόνη μεγάλη γιορτή, που λόγω του πένθιμου χαρακτήρα της Τεσσαρακοστής, στερείται προεορτίων και μεθεορτίων. Αυτήν ακριβώς την έλλειψη έρχεται να καλύψει η ψαλμωδία του Ακαθίστου, τμηματικά κατά τα

απόδειπνα των Παρασκευών και ολόκληρος κατά το Σάββατο της Ε΄ εβδομάδας.

Το βράδυ της Παρασκευής και το Σάββατο είναι μέρες που μαζί με την Κυριακή είναι οι μόνες μέρες των εβδομάδων των Νηστειών, κατά τις οποίες επιτρέπεται ο γιορτασμός χαρμόσυνων γεγονότων, και στις οποίες, μετατίθενται οι γιορτές της εβδομάδας.

Σύμφωνα με ορισμένα Τυπικά, ο Ακάθιστος Ύμνος ψαλλόταν πέντε μέρες πριν τη γιορτή του Ευαγγελισμού και κατά άλλα τον όρθρο της μέρας της γιορτής.

Κοντάκιο: Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια, ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν εὐχαριστήρια, ἀναγράφω σοι ἡ Πόλις σου Θεοτόκε. Ἄλλ' ὡς ἔχουσα τὸ κράτος ἀπροσμάχητον ἐκ παντοίων με κινδύνων ἐλευθέρωσον, ἵνα κράζω σοι • Χαῖρε, Νύμφη ἀνύμφευτε».

Πηγές: Φουντούλη, Ι., Λογική Λατρεία (Αποστολική Διακονία Εκκλησίας Ελλάδος, 1997)΄

Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού΄

Ιστοτόπος Εκκλησίας Ελλάδος. της Δρ Ελένης Ρωσσίδου-Κουτσού, Φιλολόγου-Βυζαντινολόγου.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Ι. ΑΚΟΛΟΥΘΙΩΝ 1ης ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

2-3-2014 ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΥΡΙΝΗΣ, ΦΩΤΕΙΝΗΣ ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΔΟΣ

06:40π.μ.	Όρθρος και Θεία Λειτουργία του Μεγάλου Βασιλείου.
5:30μ.μ.	Εσπερινός της Συγνώμης, εις τον Κεντρικό Ναό.
ΚΑΘΑΡΑ ΔΕΥΤΕΡΑ 3 ΜΑΡΤΙΟΥ 2014	
5:30μ.μ.	Μέγα Απόδειπνο του Μεγάλου Κανόνος εις τον Κεντρικό Ναό
ΚΑΘΑΡΑ ΤΡΙΤΗ 4 ΜΑΡΤΙΟΥ 2014	
5:30μ.μ.	Μέγα Απόδειπνο του Μεγάλου Κανόνος εις τον Κεντρικό Ναό
ΚΑΘΑΡΑ ΤΕΤΑΡΤΗ 5 ΜΑΡΤΙΟΥ 2014	
06:30π.μ.	Θεία Λειτουργία των Προηγιασμένων Τ. Δώρων εις τον Κεντρικό Ναό.
6:00μ.μ.	Θ' Ώρα και Εσπερινός μετά Λειτουργίας των Προηγιασμένων Τιμίων Δώρων εις το Ιερό Παρεκκλήσιο της Παναγίας.
ΚΑΘΑΡΑ ΠΕΜΠΤΗ 6 ΜΑΡΤΙΟΥ 2014	
5:30μ.μ.	Μέγα Απόδειπνο του Μεγάλου Κανόνος εις τον Κεντρικό Ναό
ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7 ΜΑΡΤΙΟΥ 2014	
06:30π.μ.	Θεία Λειτουργία των Προηγιασμένων Τ. Δώρων εις τον Κεντρικό Ναό
5:30μ.μ.	Ακολουθία των Κολλύβων υπέρ αναπαύσεως των κεκοιμημένων
6:30μ.μ.	Ακολουθία Α' Χαιρετισμών εις την Υπεραγία Θεοτόκο. Εις το Ιερό Παρεκκλήσιο της Αγίας Βαρβάρας Βύρωνος.
6:30μ.μ.	Εις το Ιερό Παρεκκλήσιο του Αγίου Λαζάρου Βύρωνος.
7:00μ.μ.	Εις τον Ιερό Καθεδρικό Ναό της Αγίας Τριάδος Βύρωνος.
9:00μ.μ.	Εις το Ιερό Παρεκκλήσιο της Παναγίας Γοργουπηκού-Αγ.Αναργύρων.
ΣΑΒΒΑΤΟ 8 ΜΑΡΤΙΟΥ 2014	
06:50π.μ.	Γ΄ΨΥΧΟΣΑΒΒΑΤΟ Όρθρος & Θ. Λειτουργία Αγ. Ιωάννου του Χρυσοστόμου & Μνημόσυνο υπέρ αναπαύσεως εις τον Κεντρικό Ναό.
5:30μ.μ.	Ακολουθία του Εσπερινού εις τον Κεντρικό Ναό

Το Ιερό Παρεκκλήσιο μας.

Ο Άγιος Λάζαρος Βύρωνος

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Ι. ΑΚΟΛΟΥΘΙΩΝ 2ης ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

9-3-2014 ΚΥΡΙΑΚΗ Α' ΝΗΣΤΕΙΩΝ (ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ)

06:40π.μ. Ακολουθία Όρθρου και Θεία Λειτουργία του Μεγάλου Βασιλείου.

5:30μ.μ. Κατανυκτικός Εσπερινός εις τον Κεντρικό Ναό.

ΔΕΥΤΕΡΑ 10 ΜΑΡΤΙΟΥ 2014

5:30μ.μ. Μεγάλο Απόδειπνο εις το Ιερό Παρεκκλήσιο.

ΤΡΙΤΗ 11 ΜΑΡΤΙΟΥ 2014

5:30μ.μ. Μεγάλο Απόδειπνο εις το Ιερό Παρεκκλήσιο.

ΤΕΤΑΡΤΗ 12 ΜΑΡΤΙΟΥ 2014

6:30μ.μ. Θεία Λειτουργία των Προηγιασμένων Τ. Δώρων εις τον Κεντρικό Ναό.

6:00μ.μ. Θ' Ώρα και Εσπερινός μετά Λειτουργίας των Προηγιασμένων Τιμών Δώρων εις το Ιερό Παρεκκλήσιο της Παναγίας.

ΠΕΜΠΤΗ 13 ΜΑΡΤΙΟΥ 2014

5:30μ.μ. Μεγάλο Απόδειπνο εις το Ιερό Παρεκκλήσιο.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 14 ΜΑΡΤΙΟΥ 2014

06:30π.μ. Θεία Λειτουργία των Προηγιασμένων Τ. Δώρων εις τον Κεντρικό Ναό.

6:30μ.μ. Ακολουθία Β' Χαιρετισμών εις την Υπεραγίαν Θεοτόκον.

6:30μ.μ. Εις το Ιερό Παρεκκλήσιο της Αγίας Βαρβάρας Βύρωνος.

6:30μ.μ. Εις το Ιερό Παρεκκλήσιο του Αγίου Λαζάρου Βύρωνος.

7:00μ.μ. Εις τον Ιερό Καθεδρικό Ναό της Αγίας Τριάδος Βύρωνος.

9:00μ.μ. Εις το Ιερό Παρεκκλήσιο της Παναγίας Γοργουπηκού-Αγ.Αναργύρων.

ΣΑΒΒΑΤΟ 15 ΜΑΡΤΙΟΥ 2014

06:50π.μ. Όρθρος και Θεία Λειτουργία.

5:30μ.μ. Ακολουθία του Εσπερινού εις τον Κεντρικό Ναό

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Ι. ΑΚΟΛΟΥΘΙΩΝ 3ης ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

16-3-2014 ΚΥΡΙΑΚΗ Β' ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ, ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΛΑΜΑ	
06:30π.μ.	Ακολουθία Όρθρου & Θ. Λειτουργία του Μεγάλου Βασιλείου.
5:30μ.μ.	Κατανυκτικός Εσπερινός
ΔΕΥΤΕΡΑ 17 ΜΑΡΤΙΟΥ 2014	
5:30μ.μ.	Μεγάλο Απόδειπνο εις το Ιερό Παρεκκλήσιο.
ΤΡΙΤΗ 18 ΜΑΡΤΙΟΥ 2014	
5:30μ.μ.	Μεγάλο Απόδειπνο εις το Ιερό Παρεκκλήσιο.
ΤΕΤΑΡΤΗ 19 ΜΑΡΤΙΟΥ 2014	
06:30π.μ.	Θεία Λειτουργία των Προηγιασμένων Τ. Δώρων εις τον Κεντρικό Ναό.
6:00μ.μ.	Θ' Ώρα και Εσπερινός μετά Λειτουργίας των Προηγιασμένων Τιμών Δώρων εις το Ιερό Παρεκκλήσιο της Παναγίας.
ΠΕΜΠΤΗ 20 ΜΑΡΤΙΟΥ 2014	
5:30μ.μ.	Μεγάλο Απόδειπνο εις το Ιερό Παρεκκλήσιο.
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 21 ΜΑΡΤΙΟΥ 2014	
06:30π.μ.	Θεία Λειτουργία των Προηγιασμένων Τ. Δώρων εις τον Κεντρικό Ναό.
6:30μ.μ.	Ακολουθία Γ' Χαιρετισμών εις την Υπεραγίαν Θεοτόκον.
6:30μ.μ.	Εις το Ιερό Παρεκκλήσιο της Αγίας Βαρβάρας Βύρωνος.
6:30μ.μ.	Εις το Ιερό Παρεκκλήσιο του Αγίου Λαζάρου Βύρωνος.
7:00μ.μ.	Εις τον Ιερό Καθεδρικό Ναό της Αγίας Τριάδος Βύρωνος.
9:00μ.μ.	Εις το Ιερό Παρεκκλήσιο Παναγίας Γοργουπηκόου-Αγ.Αναργύρων.
ΣΑΒΒΑΤΟ 22 ΜΑΡΤΙΟΥ 2014	
06:50π.μ.	Όρθρος και Θεία Λειτουργία.
5:30μ.μ.	Ακολουθία του Εσπερινού εις τον Κεντρικό Ναό

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Ι. ΑΚΟΛΟΥΘΙΩΝ 4ης ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

23-3-2014 ΚΥΡΙΑΚΗ Γ' ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ, ΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΠΡΟΣΚΥΝΗΣΕΩΣ

06:30π.μ. Ακολουθία Όρθρου & Θ. Λειτουργία του Μεγάλου Βασιλείου.

5:30μ.μ. Κατανυκτικός Εσπερινός & Χαιρετισμούς του Τιμίου Σταυρού.

ΔΕΥΤΕΡΑ 24 ΜΑΡΤΙΟΥ 2014

7:30μ.μ. Ιερά Αγρυπνία επί τη εορτή του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου.

25-3-2014 Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ, ΕΘΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ.

07:00π.μ. Ακολουθία Όρθρου μετά Θείας Λειτουργίας.

10:30π.μ. Δοξολογία επί τη Εθνική Εορτή (Σήμερα καταλύεται ψάρι).

5:30μ.μ. Εσπερινός Αποδόσεως της εορτής του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου.

ΤΕΤΑΡΤΗ 26 ΜΑΡΤΙΟΥ 2014

06:30π.μ. Θεία Λειτουργία των Προηγιασμένων Τ. Δώρων **εις τον Κεντρικό Ναό.**

5:30μ.μ.. Θ' Ώρα και Εσπερινός μετά Λειτουργίας των Προηγιασμένων Τιμών Δώρων **εις το Ιερό Παρεκκλήσιο της Παναγίας.**

ΠΕΜΠΤΗ 27 ΜΑΡΤΙΟΥ 2014

5:30μ.μ. Μεγάλο Απόδειπνο **εις το Ιερό Παρεκκλήσιο.**

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 28 ΜΑΡΤΙΟΥ 2014

06:30π.μ. Θεία Λειτουργία των Προηγιασμένων Τ. Δώρων **εις τον Κεντρικό Ναό.**

6:30μ.μ. Ακολουθία Δ' Χαιρετισμών **εις την Υπεραγίαν Θεοτόκον.**

6:30μ.μ. Εις το Ιερό Παρεκκλήσιο της Αγίας Βαρβάρας Βύρωνος.

6:30μ.μ. Εις το Ιερό Παρεκκλήσιο του Αγίου Λαζάρου Βύρωνος.

7:00μ.μ. Εις τον Ιερό Καθεδρικό Ναό της Αγίας Τριάδος Βύρωνος.

9:00μ.μ. Εις το Ιερό Παρεκκλήσιο Παναγίας Γοργουπηκόου-Αγ.Αναργύρων

ΣΑΒΒΑΤΟ 29 ΜΑΡΤΙΟΥ 2014

06:50π.μ. Όρθρος και Θεία Λειτουργία **εις το Ιερό Παρεκκλήσιο.;;;**

5:30μ.μ. Ακολουθία του Εσπερινού **εις τον Κεντρικό Ναό**

Το Ιερό Παρεκκλήσιο μας.

Παναγία Γοργουπήκοος-Άγιοι Ανάργυροι

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Ι. ΑΚΟΛΟΥΘΙΩΝ 5ης ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

30-3-2014 ΚΥΡΙΑΚΗ Δ' ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ, ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΛΙΜΑΚΟΣ

06:30π.μ.	Ακολουθία Όρθρου & Θ. Λειτουργία του Μεγάλου Βασιλείου.
------------------	---

6:00μ.μ.	Κατανυκτικός Εσπερινός.
-----------------	-------------------------

ΔΕΥΤΕΡΑ 31 ΜΑΡΤΙΟΥ 2014

6:00μ.μ.	Μεγάλο Απόδειπνο εις το Ιερό Παρεκκλήσιο.
-----------------	---

ΚΑΙ ΤΩ ΘΕΩ ΔΟΞΑ

Ευχαριστούμε θερμα τον Σεβασμιώτατο Ποιμενάρχη μας **κ.κ. Δανιήλ**, που από την πρώτη στιγμή αγκάλιασε και στήριξε την έκδοση του Ψηφιακού Περιοδικού της Ενορίας μας.